

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. III. Corollaria notatu digna,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

S. III.

Corollaria notatu digna.

A
 igitur, & esse intelligibile: Atqui si creatura intellectualis carens sensibus & phantasia recipere species ab objecto sensibili, jam ejusmodi objectum transiret ab esse materiali & sensibili quod habet in se, ad esse intelligibile, non transiendo per esse imaginabile sive phantasticum, ut constat: Ergo fieret transitus ab extremo in extremum, sine transitu per medium, à natura inter illa constitutum.

Dices cum Scoto: Vel esse imaginabile sive phantasticum est medium necessarium ex parte objecti, vel solum ex parte potentia cognoscens: Primum dici non potest: alias (inquit) nullus intellectus, etiam divinus, posset cognoscere esse sensibile, nisi prius haberet esse in imaginatione. Si autem secundum dicatur, nulla erit ratio D. Thomæ: quod enim est medium necessarium respectu potentia inferioris & debioris, non est tale respectu superioris & efficacioris: unde quamvis datur quod esse imaginabile sit medium ex parte potentia inter esse omnino sensibile & esse intelligibile ab intellectu humano, non sequitur tamen illud esse medium inter esse omnino sensibile & esse intelligibile ab intellectu angelico.

Sed contra: Licet esse imaginabile sit medium inter esse omnino sensibile, & esse intelligibile, necessarium non solum ex parte potentia cognoscens, sed etiam ex parte objecti materialis quod debet cognosci; hoc ipso tamen quod tale objectum non præcisè secundum quod est terminativum, sed quatenus est motivum intellectus, & causativum sua speciei, indiget tali medio, non sequitur, ut malè infert Scotus, quod nullus intellectus possit naturaliter cognoscere objectum sensibile, nisi prius habeat esse in imaginatione; sed tantum sequitur quod hujusmodi objectum non possit movere intellectum, & immutare sui speciem in ipsum, nisi transiendo per imaginationem: cum quo tamen stat, quod sicut intellectus divinus & angelicus possunt ipsum cognoscere absque eo quod immittat ejusmodi species, ita possunt de illo perfectam habere notitiam, absque eo quod prius tale objectum habeat esse in aliqua imaginatione vel phantasia.

Hæc ratio, sicut & duæ præcedentes, probant solum Angelos non recipere species à rebus corporeis, & potest magis expendi vis illius. Quia interius non potest attingere superius, nisi in infimo illius, ac per ipsum supremum; nam ut docet Dionysius 7. de divin. nomin. ordo universi postulat ut supremum infimi attingat infimum infermi: Sed infimum ordinis intelligibilis est humanus intellectus, supremum verò ordinis sensibilis est phantasma: Ergo sensibile non potest attingere ordinem intelligibilem, nisi in solo intellectu humano, & per phantasma.

Nec dicas phantasma contineri sub sensibili ut sic, subindeque non esse medium inter sensibile & intellectuale. Respondetur enim sensibile stripi dupliciter: primo pro eo omni quod sensu percipitur; & hoc modo sub se continet phantasma: secundo strictius pro objecto extra existentem, & sensus externos immediate immutante: necesse igitur autem & intelligibile mediat phantasma, quod est supremum sensibiliis primo modo sumpti.

37
 EX dictis colliges primò, in Angelis non esse intellectum agentem & possibilem; sicut in nobis, nisi forte æquivocè. Nam ut ait S. Doctor 2. contra Gentes cap. 96. *Intellectus possibilis & agens in anima intellectiva inveniuntur propter hoc quod accipit cognitionem intellectivam à sensibilibus: nam intellectus agens est qui facit species à sensibilibus acceptas esse intelligibiles: intellectus autem possibilis est in potentia ad omnes formas sensibilibus cognoscendas: cum igitur substantia separata non accipiant cognitionem à sensibilibus, non est in eis intellectus agens & possibilis: unde & Aristoteles in 3. de anima intellectum possibilem & agentem inducens, dicit eos in anima oportere poni.* Quibus verbis corollarium illud & docuit & probavit.

38
 Colliges secundò, Angelum non posse, etiam supernaturaliter, intelligere per species à rebus naturalibus acceptas. Ratio est, quia cum species quam accipit intellectus, ipsum in genere causa formalis perficiatur; nihil autem possit supernaturaliter causa formalis, nisi quod potest naturaliter; ut intellectus Angeli posset supernaturaliter intelligere per species à rebus corporeis desumptas, deberet id posse naturaliter: quod tamen constat ex tertia probatione fieri non posse.

Adde quod cum species perficiatur, subindeque actuet intellectum; non minus autem implicet id quod est materiale, cujusmodi est species desumpta à rebus corporeis, actuare formam omnino spiritualens, qualis est Angelus, quam materiam actuare formam; Angelum speciem accipere ab objecto corporeo, manifestam arguit implicantiam.

39
 Dices, Quamvis species desumpta à rebus corporeis sit materialis, posse tamen Deum ipsam depurare ab omnibus conditionibus materialibus, & sic depuratam immittere in intellectum Angeli.

40
 Sed contra: Intellectus Angeli in illo casu speciem illam non reciperet immediate ab ipso objecto, sed à Deo; unde perinde se haberet in receptione illius, ac si nullo modo esset desumpta à tali objecto, eamque à solo Deo productam reciperet.

Adde quod talis species, etiam sic depurata à conditionibus materialibus, adhuc diceret habitudinem sive dependentiam ab objecto corporeo à quo esset desumpta, utpote sibi essentialem, sicque remaneret adhuc corporea: unde ex istimo quod neque etiam in illo casu posset Angelus ipsam etiam divinitus recipere; quia nimirum alias id quod est materiale, actuaret id quod est purè spirituale.

Colliges tertio, Angelum non posse recipere species à rebus etiam spiritualibus, puta ab aliis Angelis.

40
 Probatur: Ut unus Angelus produceret species intelligibiles in intellectu alterius, deberet illi menti illius. Sed hoc repugnat: Ergo & illud. Minor probata fuit supra disp. 4. art. 1. §. 7. coroll. 7. Major verò suadetur, quia deberet Angelus immediate immutatione suppositi hujusmodi species intra intellectum alterius producere; cum enim sint spirituales, non possent diffundi per medium: Ergo per earum productionem Angelus constitueretur secundum esse naturale intra

intra intellectum alterius, in ratione causa huiusmodi specierum: Sed hoc est illabi intra terminos ipsius: Ergo ut unus Angelus produceret species intelligibiles in intellectu alterius, deberet illabi menti illius. Hac etiam ratione utuntur Thomista, ad probandum illuminationem Angelorum non fieri per immersionem specierum, sed per solam directionem conceptuum, ut infra patebit.

41 Colliges quartò, quòd licet phantasia in homine ex speciebus montis & auri speciem montis aurei formare possit, & similiter intellectus humanus ex quibuslibet speciebus præconceptis efformet alias (ob quam rationem D. Paulus post raptum recordabatur eorum quæ in ipso viderat; quia scilicet ex illis formaverat species eorum representativas) intellectus tamen angelicus non potest formare de novo species ex objectis quæ cognoscit. Ratio disparitatis est, quia phantasia & intellectus humanus habent quod vel à se, vel ab alio novis speciebus perfici possint, ex eo quòd non sint potentia perfecte completæ ab initio suæ productionis: At verò angelicus intellectus postulat ab initio suæ creationis habere species omnium quæ debet intelligere naturaliter; & sic nullam habet vim formandi aliquas species de novo. Unde si per absolutam Dei potentiam Angelus privaretur visione Beatificâ, non recordaretur eorum quæ videt in essentia divina, nisi aliqua species de novo ipsi infunderetur. Nec debet hoc magis esse mirum, quàm quòd non posset intelligere, si produceretur sine intellectu per absolutam Dei potentiam: cum non magis possit esse causa specierum, quam proprii intellectus; imò minùs, quia intellectus ab eius essentia resultaret, Deo non impediente; species verò minime, ut dicitur articulo sequenti.

§. IV.

Solvuntur obiectiones.

Objicitur primò: D. Augustinus 12. de Trinit. cap. 7. sic ait: *Dum aliqua res de novo fit, afficiuntur carnales sensus hominum, & reliquorum animalium, nec non caelestes sensus Angelorum*: Sed hæc nova affectio Angelorum, non potest fieri à rebus illis, nisi Angeli ab ipsis species accipiant: Ergo Angeli accipiunt species à rebus.

Secundò, Hieronymus & alii Patres explicantes illud ad Ephesios 3. *Ut innotescat Principatibus & Potestatibus per Ecclesiam multiformis sapientia Dei*, dicunt sensum illorum verborum esse, quòd Angeli ab Apostolis didicerunt aliqua mysteria gratiæ, saltem quòd particulares circumstantias: quòd tamen non videretur potuisse fieri, nisi ab eis scientiam, subindeque species intelligibiles acceperint.

Tertiò, D. Thomas in quæst. de anima art. 18. ad 13. & art. 20. ad 11. dicit quòd animæ separata infunduntur species, mediantibus Angelis: Ergo similiter mediante uno Angelo possunt infundi species in alium, subindeque poterit fieri quòd Angelus non immediatè à Deo, sed à rebus, saltem spiritualibus, suas species desumat.

43 Respondeo ad locum Augustini, quòd ibi solum vult distinguere intellectum angelicum à divino, per hoc quòd divinus omnia simul ab æterno intuitivè cognoscit; angelicus verò non cognoscit intuitivè res, nisi quando existunt: ex quo fit quòd quando res de novo producuntur,

Afficitur intellectus Angelis; non quidem eodem modo quo sensus humanus, per modum scilicet actus etiam primi, recipiendo speciem à re producta; sed præcisè per modum actus secundæ, in quantum rem de novo existentem intuitivè cognoscit.

Ad locum Scripturæ respondeo, quòd quia Angeli clariùs, nempe intuitivè, cognoscunt mysteria, quando sunt præsentia, quam cum sunt futura; quia nimirum eorum præsentia requiritur tanquam conditio sine qua non ad intuitivam illorum representationem; idcirco dicitur Angeli didicisse ab Apostolis, sive ab Ecclesia, huiusmodi mysteria, quando ab ipsis fuerunt exercita & prædicata: cum quo fit, quòd illa non innovaverint ipsis per species ab Apostolis, vel eiusmodi mysteriis acceptas, sed à solo Deo infusas.

Ad duo loca D. Thomæ ex quæstione de anima desumpta, respondeo S. Doctorem in quæst. 89. art. 3. formaliter asserere, quòd *anima separata intelligit per species quas recipit ex infusione divini luminis, sicut & Angeli*: unde quæ alibi dicit, per hæc regulanda & explicanda sunt. Dicendum est ergo cum Nazario, species animæ separata, ab Angelis infundi sive causari, non effectivè, sed exemplariter; quatenus ad imitationem illarum quæ sunt in Angelis, effectivè infunduntur à Deo.

Vel secundò responderi potest cum Joanne à S. Thoma, quòd Divus Thomas ibi loquitur de diffusionem sive causationem specierum facta in anima ab Angelis, non quantum ad earum substantiam, quæ solum à Creatore fit, sed quantum ad aliquam perfectionem dispositionis & ordinationis eiusmodi specierum, causatam per extrinsecam & distinctam propositionem objecti, clariori & superiori lumine Angeli illustrati: sicut à magistro per extrinsecam objectorum propositionem ordinantur species in mente discipuli.

Objicitur secundo: Si Angelus crearetur à Deo sine speciebus intelligibilibus, vel posset aliquando aliud à se cum communi Dei influentia per proprias vires cognoscere, vel non? Si primum: Ergo Angelus suæ naturæ relictus, posset à rebus cognitionem, subindeque species accipere. Si secundum: Ergo Angelus suæ naturæ relictus, aut imperfectior animâ nostrâ, ut pote quæ sibi relictâ, potest cum communi Dei influentia intelligere res, quas in illo casu non posset Angelus intelligere.

Respondeo primò: negando suppositum, quòd scilicet Deus, de potentia saltem ordinatâ, possit creare Angelum sine speciebus: hoc enim ipso quòd velit illum creare, tenetur suavis eius providentia ipsi species intelligibiles infundere.

Respondeo secundò, admittendo secundam partem dilemmatis, quòd scilicet in illo casu nihil aliud à se per proprias vires posset cognoscere. Ad probationem in contrarium, dico non esse mirum quòd Angelus, absque aliquo quòd sine naturæ debetur, productus, esset imperfectior secundum quid animâ nostrâ, habente illud omnino quòd sibi à natura debetur. Sicut non effectivè, quòd anima nostra sine intellectu agente & viribus sensitivis creata, nihil posset intelligere, subindeque esset secundum quid vilior bruto.

Objicies tertio: Quæ sunt in inferioribus dignitate perfectionem, potiori jure sunt in superioribus: Sed abstrahere species à rebus sensibilibus dicit perfectionem, & convenit animæ rationali.